

Täysistunto

Torstai 1.7.2021 klo 9.59—17.00

5.1. Suullinen kysymys hallituksen työllisyystoimista (Jani Mäkelä ps)

Suullinen kysymys SKT 136/2021 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Mäkelä.

Keskustelu

16.00 **Jani Mäkelä ps:** Arvoisa puhemies! Tälläkin hetkellä Suomessa on satojatuhansia työnhakijoita ja avoimia työpaikkoja vain kymmeniätuhansia. Hallitus tavoittelee eri työllisyystoimenpiteillä 80 000:ta uutta työllistä vuosikymmenen loppuun mennessä. Tavoite on sekä riittämätön että epärealistinen, koska se perustuu tempputyöllistämiseen.

Talouspoliittisen arviointineuvoston mukaan hallituksen työllisyystoimet eivät vahvista julkista taloutta. Hallitus laskee näennäisen työllistämisaikutuksen sille, että puuhastellaan ideologisia hankkeita veronmaksajien rahalla. Miten muka sellaiset tuovat työtä ja investointeja yksityiselle sektorille? Eivät kerta kaikkiaan mitenkään. Ulkomaalaisen halpa työvoiman tuonti ei auta näiden satojentuhansien ihmisten tilannetta vaan suorastaan heikentää.

Arvoisa hallitus, luetelkaa nyt ne yksityisen sektorin työllisyyttä lisäävät toimet, ne, joilla lisätään yritysten kykyä työllistää ja investoida, ne, joilla on oikeasti merkitystä julkisen talouden kannalta. [Oikealta: Taitaa tulla lyhyt vastaus!]

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Haatainen.

16.01 **Työministeri Tuula Haatainen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä kysymys on erittäin tärkeä, ja hallitus on koko kautensa työskennellyt sen eteen, että yrityksillä on toimintaedellytykset. Koronapandemia on asettanut tälle erityisen haasteen, ja siitä syystä hallitus on lukuisin eri toimin ja valtavilla resurssilisäyksillä edesauttanut sitä, että yritykset ovat pärjänneet parhaalla mahdollisella tavalla tämän pandemiakriisin ylitse. Lisäksi kaikki ne toimet, joita on tämän pandemian hoitamiseksi tehty, ovat tietenkin auttaneet kansantaloutta niin, että Suomi on selviytynyt eurooppalaisessa mittapuussa hyvin tästä tilanteesta. Rakenteellisia työllisyystoimia hallitus on tehnyt ison joukon ja tulee tekemään edelleenkin.

Kannoitte huolta myös julkisen talouden tasapainosta. Kehysriihikirjauksen mukaan hallitus valmistelee parasta aikaa toimia, joilla 110 miljoonan euron edestä pystytään vahvistamaan julkista taloutta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 87/2021 vp

Puhemies Anu Vehviläinen: Pyydän nyt niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemaan seisomaan. — Edustaja Mäkelä.

16.02 Jani Mäkelä ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuulostaa siltä, että hallitus on itse asiassa sitoutunut ministeri Anderssonin linjaan. Hän on painottanut, että syksyn budjettineuvotteluista on tulossa suorastaan ilmastoriihi ja työllisyystoimet ovat ajankohtaisempia ensi vuonna. Myös vihreät pullistelivat kuntavaalitappion jälkeen jäseniään miellyttääkseen ministeri Ohisalon suulla, että elleivät ilmastotoimet etene, hallitus ei pysy kasassa. Toki olisi hyväkin, jos hallitus kaatuisi ja taloutta viimein päästäisiin nostamaan koronalamasta. Nyt jo kaksi puoluetta hallituksessa on ilmoittanut, että mennään ilmastotoimet edellä, työllisyys tulee, jos on tullakseen, ehkä ensi vuonna, ehkä ei sittenkään. Tätä ei yksikään sadoistatuhansista suomalaista työnhakijoista kiitä. Onko tämä koko vihervasemmistohallituksen ja sen tukipuolue keskustapuolueen linja? Kysynkin varapääministeriltä: Kuka tätä näytelmää oikeasti johtaa? Oletteko te punavihreiden panttivankina? Milloin tämä hallitus aikoo asettaa suomalaisen työn etusijalle?

Puhemies Anu Vehviläinen: Pääministerin sijainen, ministeri Saarikko, olkaa hyvä.

16.03 Valtiovarainministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Siinä oli useampiakin kysymyksiä. Olemmeko punavihreiden panttivankia? Emme ole. Olen erittäin iloinen ja tyytyväinen siitä, että keskusta saa olla hoitamassa suomalaisten asioita hallitusvastuussa, vaikkei se aina helppoa olekaan.

Mutta koska tämä on koko hallituksen kyselytunti, vastaan mielelläni arvion siitä, millaisen roolin työllisyys, työpaikat tulevat saamaan hallituksen tulevilla toimilla. Arvelen, että voin aivan täysin koko hallituksen nimissä todeta, että se on tämän hallituksen keskeisiä tehtäviä. Maailmalla koronan taittaessa selkää — näin ainakin haluamme uskoa ja toivoa — kasvu on jo lähtenyt liikkeelle, ja Suomen kannalta aivan todella tärkeä kysymys on, että me päästään siihen kasvuun mukaan. Kasvu tarkoittaa yhtä kuin työtä, kasvu edellyttää sitä, että meillä on työllisiä ja osaavaa työvoimaa. Mainitsemanne ilmasto liittyy myös tähän. Parhaimmillaan ja jo nyt isot investoinnit liittyvät ilmastonmuutoksen torjuntaan, uusiin teknologioihin myös teollisuudessa, ja se torjunta voi luoda [Puhemies koputtaa] myös uutta työtä ja yrittäjyyttä.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Halla-aho.

16.05 Jussi Halla-aho ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Aivan keskeinen syy niin sanottuun työvoimapulaan on se, että palkkataso monilla aloilla ei riitä asumiseen ja elämiseen eikä pysty kilpailemaan sosiaaliturvan kanssa.

Tätä ongelmaa hallitus pyrkii ratkaisemaan vapauttamalla entisestään halpatyövoiman maahantuontia. Tämä tulee kuitenkin kalliiksi julkiselle taloudelle, koska halpatyöntekijät maksavat huomattavan vähän veroja suhteessa vastaanottamiinsa palveluihin.

Paljon parempi ratkaisu on tehdä sellaista vero- ja muuta politiikkaa, joka yhtäältä parantaa yritysten palkanmaksukykyä ja toisaalta lisää palkansaajan käteenjääviä tuloja. Kuten edustaja Mäkelä äsken huomautti, Suomessa on satojatuhansia työttömiä. Meillä ei ole työvoimapulaa, vaan työn vastaanottaminen ei ole Suomessa riittävän kannattavaa. Kysyi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 87/2021 vp

sin: miten hallitus aikoo edistää sitä, että yrittäjälle ja palkansaajalle jäisi työstään saamistaan tuloista enemmän käteen?

Puhemies Anu Vehviläinen: Pääministerin sijainen Saarikko.

16.06 Valtiovarainministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Halla-aho tarttuu sinänsä ihan oikeaan teemaan. On totta kai kohtuullista ja oikein, että työllään voisi tulla toimeen, ja sellaista Suomea varmasti haluamme kaikki edistää. Totta on kuitenkin myös se, että sosiaaliturva osana pohjoismaista hyvinvointiajattelua on välttämätön ja yleisesti Suomessa laajasti arvostettu ja tuettu asia ihmisen taustasta tai ihonväristä riippumatta.

Mitä tulee muualta tarvittavaan työvoimaan, se on tosiasia, edustaja Halla-aho. Suomi tarvitsee lisää työvoimaa. [Jussi Halla-ahon välihuuto] Me tarvitsemme työtä niille ihmisille, jotka tällä hetkellä ovat työttöminä — ja me onnistuimme koronan aikana välttämään mahdollottoman massatyöttömyyden, kiitos myös esimerkiksi lomautusjärjestelmämme — mutta tulee olemaan niin, että osaajia tarvitaan myös maailmalta mitä erilaisimpiin tehtäviin.

Vastakysymys — joka on minusta perusteltu — kuuluu: onko sitten jollain tavalla huono asia, että meillä on jo nyt monia aloja, jotka turvautuvat vahvasti muualta tulevaan työvoimaan, [Puhemies koputtaa] vaikkapa koko sote-sektori tai pääkaupunkiseudun joukko-liikenne?

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Tavio.

16.07 Ville Tavio ps (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Ovathan Suomen kannustinloukut aivan hirveitä, jos te katsotte tosiaan, että on yli 600 000 työnhakijaa ja yli 300 000 työtöntä työnhakijaa. Siis tilanne on kerta kaikkiaan juuri niin kuin edustaja Halla-aho tuossa kuvaili, että ihmisillä tulisi olla paremmat kannustimet tehdä töitä ja ihmisille tulisi jäädä enemmän työnteosta käteen. Nythän tilanne alkaa olla Suomessa se, että kaikki ovat asumistukien varassa ja tämä tukiriippuvuusverkko on aivan mahdoton. [Välihuutoja vasemmalta]

Tuossa edustaja Mäkelä kysyi aikaisemmin teiltä, oletteko te nyt sitoutuneet siihen linjaan, minkä vihreät ja vasemmisto ovat täällä ulos päästäneet, eli siihen, että nämä tulevat budjettitoimet ovat ilmastopainotteisia eivätkä työllisyyspainotteisia. Pyytäisin vastaamaan siihen.

Ja nyt kun tätä ilmasto-huuhaa kuulee jatkuvasti lisää, niin muistutan, että 1,4 miljardin asukkaan Kiinassa viisivuotissuunnitelmassakin sallitaan [Paavo Arhinmäen välihuuto] päästöjen kasvun jatkaminen, [Puhemies koputtaa] samoin Intiassa päästöt kasvavat. Suomessa tämä on [Puhemies: Aika!] moraaliposeerauksen tasolla.

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Saarikko.

16.08 Valtiovarainministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jäin oikein miettimään tuota termiä ilmasto-huuhaa, että mitähän siitä mahtaisivat ajatella ne kansainväliset sijoittajat ja investorit, jotka pohtivat, mihin merkittäviä investointejaan sijoittaa — ottaen huomioon, että kaikki ne merkittävät, isot työllistävät inves-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 87/2021 vp

toinnit eri puolille Suomea, Suomen maakuntia, ovat syntyneet nimenomaan vihreän siirtymän aihepiirin ympärille. Eli tavallaan kokonainen maailmankuvamme on tässä kysymyksessä perin erilainen.

No, mitä tulee tähän budjettiriiheen, niin molempia tarvitaan. Hallitus on sitoutunut osana EU:ta — ja itse asiassa globaalisti hyvin laajasti maailman maat — siihen, että jotta tästä jää jotakin myös lapsillemme, ilmastonmuutokseen on suhtauduttava vakavasti ja toimittava. Mutta se voi olla myös mahdollisuus, se ei sulje näitä asioita pois, että sen turvin voimme myös luoda uutta teknologiaa, keksiä uusia asioita, luoda uusia työpaikkoja. Sen lisäksi, että se on uhka ja sen torjunta vakava asia, se voi olla myös mahdollisuus suomalaiselle työlle ja yrittäjyydelle.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Juvonen.

16.09 Arja Juvonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Yhä useampi nuori tänäkin kesänä jäi ilman kesätöitä. Elinkeinoelämän keskusliiton Mikko Räsäsen mukaan yleensä kesätyöpaikkoja on ollut tarjolla jopa 130 000. Viime kesänä korona vei kesätyöpaikat, ja tänä kesänä tilanne on sama. Meidän lähellämme jokaisella on joku nuori, joka jäi ilman kesätyöpaikkaa.

Mielestäni Suomeen tarvittaisiin kesätyötakuu kaikille nuorille. Kunnat myöntävät nuorille muun muassa kesätyöseteleitä, jotka yritys sitten saa käyttöönsä, kun palkkaa nuoren, mutta kun näitä yrityksiä ei ole. Kysyisinkin teiltä: miten koette ja näette, että esimerkiksi kotitaloudet voisivat työllistää nuoria? Nuorten kesätyö on meidän kaikkien asia, ja jokainen joudumme kantamaan siitä vastuuta. Kesätyöllä on suurta merkitystä: tulee paitsi palkkaa myös kokemusta ja näkemystä siitä, millainen on suomalainen työelämä. Mitä sanotte, miten edistämme [Puhemies koputtaa] kaikki yhdessä nuorten kesätyöllistämistä?

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Haatainen.

16.11 Työministeri Tuula Haatainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä nuoret ovat kärsineet tästä pandemiasta ja siitä aiheutuneesta työpaikkojen vähyydestä. Erityisesti Uudellamaalla nuorten tilanne on ollut hankala, ja se näkyi viime kesänä ja näkyy vielä tänäkin kesänä puutteena siinä, kuinka paljon työpaikkoja on.

Edustaja kysyi sitä, miten kotitaloudet voisivat olla mukana. Kotitalousvähennys on yksi, jota voidaan hyväksikäyttää ja hyödyntää, [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] ja se on mahdollisuus myös palkata tehtäviin nuoria.

Tietenkin kunnat ovat tässä nyt ihan ratkaisevassa asemassa, ja monet kunnathan ovat jakaneet näitä kesätyöseteleitä ja palkanneet omiin tehtäviin, puistoihin, palveluihin, eri puolille nuoria tekemään työtä. Ja tämä on minusta todella tärkeää, että kunnissa kannetaan sitä vastuuta, koska me tarvitsemme nuoria ja nuoret tarvitsevat sitä työkokemusta, jolla sitten voivat vahvistaa itsetuntoaan ja saada myös tuntuman siihen oikeaan työelämään, ja tietenkin siinä on se, että saa myös omaa rahaa, jota voi käyttää. Se auttaa myös oman [Puhemies koputtaa] talouden hallinnassa.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Purra.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 87/2021 vp

16.12 **Riikka Purra ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Yleensä aina kun täällä salissa puhutaan työllisyydestä, hallitus luettelee sellaisia työllisyystoimia, jotka lisäävät menoja ja paisuttavat julkista sektoria. Tämä ei ole kestävä. [Paavo Arhinmäki: Kuten äsken edustaja Juvonen!] Te voitte tukitoimillanne nostaa työllisyysasteen keinoitekoisesti vaikka 85 prosenttiin, mutta ongelmia se tulee ainoastaan lisäämään. Vain yksityiselle sektorille syntyvät työpaikat ja talouden dynamiikan yleinen imu varmistavat sen, että meille syntyy aitoa kasvua ja työllisyyttä.

Puhemies! Tartun oljenkorteen nimeltä perussuomalaisten yritysveromalli, josta olen kuullut myös hallitukselta hyvää sanottavaa. Haluaisin kysyä: Mitä kuuluu ajatukselle siitä, että pienten yritysten laajentumisen mahdollistamiseksi annetaan verohuojennus, jossa voittoa verotetaan vasta silloin, kun se otetaan yrityksestä pois? Olisiko teillä jotakin konkreettista kerrottavaa tämän toimenpiteen etenemisestä?

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Saarikko.

16.13 **Valtiovarainministeri Annika Saarikko** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tällainen vastaava mutta hallituksen omin ehdoin rakentama malli on sinänsä kyllä selvityksessä, ja minusta tuote esiin aivan oikein työllistämisen kynnyksen madaltamisen — se on juuri se, mitä me yhdessä tavoittelemme.

Mutta sitten nostitte esiin myös, miksi hallitus puhuu aina vain työllisyystoimista, jotka maksavat rahaa. Tähän vastaan kahdella tavalla:

Ensinnäkin minusta on arvo sillä, että esimerkiksi osatyökykyinen ihminen voidaan työllistää, vaikka se vaatisi yhteiskunnalta euroja ja parempia palveluita ja selkeämpiä toimia, jotka myös maksavat, koska työllä on arvo itsessään osana ihmisen merkityksellisyyttä. En osaa sanoa, ajatteletteko tästä samalla tavalla. [Perussuomalaisten ryhmästä: Kyllä!]

Sen lisäksi aivan yhtä oleellista on myös mainita hallituksen ne toimet, jotka, kyllä, tulevat valtiovarainministeriön laskennan mukaan vahvistamaan julkista taloutta. Sellaisia toimia ovat esimerkiksi työllisyyspalveluiden siirto kunnille, joka tulee olemaan erittäin merkittävä rakenteellinen muutos, [Puhemies koputtaa] ja niin kutsuttu eläkeputken poisto eli toimenpiteet yli 55-vuotiaiden osalta. [Perussuomalaisten ryhmästä: Työttömäksi vaan ihmisiä!]

Kysymyksen käsittely päättyi.